

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för kulturvetenskaper

1RKÅ04 Religionsvetenskap II – inriktning mot arbete i
gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Religious studies II – for upper secondary school teachers, 30
credits

Huvudområde

Religionsvetenskap

Ämnesgrupp

Religionsvetenskap

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2011-08-19

Senast reviderad 2013-10-28 av Fakulteten för konst och humaniora. Rev. av
examinationsformer och litteratur.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2014

Förkunskaper

För tillträde till kursen krävs att den studerande fullgjort kursen Religionsvetenskap I, 30
hp.

Mål

Förväntade studieresultat efter kursen som helhet

Efter avslutad kurs förväntas den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik;
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för;
- tillämpa grundläggande metoder för vetenskapligt studium av auktoritativa religiösa texter;
- redogöra för några psykologiska, sociologiska och antropologiska teorier och metoder tillämpbara inom det religionsvetenskapliga fältet;
- med en viss grad av självständighet producera ett mindre, skriftligt arbete inom det ämnesdidaktiska fältet.
- diskutera religioners skiftande förutsättningar och uttryck i relation till olika sociala, kulturella och politiska sammanhang;
- med tydlig hänvisning till olika moralfilosofiska och religiösa etiska traditioner analysera konkreta moraliska problem;

- kritiskt analysera konkreta livsfrågor i relation till aktuella religiösa och icke-religiösa livsåskådningsströmningar;

Förväntade studieresultat efter delkurs 1, *Religiösa upplevelser och uttryck*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera religionspsykologiska problemområden;
- med viss säkerhet tillämpa några religionspsykologiska teorier och grundläggande begrepp;
- diskutera sätt på vilka människors religiösa upplevelser och övertygelser kan ta sig estetiska uttryck i till exempel konst och musik, med särskild hänsyn till bruk av olika medier.
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till människors religiösa upplevelser och religioners uttryck i olika medier.

Förväntade studieresultat efter delkurs 2, *Religiösa ord och institutioner*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- översiktligt redogöra för några religiösa texters tillkomst historia, med hänsyn tagen till religiösa institutioners betydelse för formandet och förmedlandet av traditionerna;
- redogöra för olika roller som texter kan spela i religiösa sammanhang, och härvidlag särskilt beakta relationen mellan muntliga och skriftliga texter;
- identifiera och diskutera tolkningsproblem i relation till religiösa texters historiska, kulturella och litterära sammanhang;
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till tolkning och bruk av religiösa texter.

Förväntade studieresultat efter delkurs 3, *Religiösa handlingar och gemenskaper*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för några sociologiska och antropologiska teorier och metoder tillämpbara inom det religionsvetenskapliga fältet;
- problematisera grundläggande religionsvetenskapliga begrepp med relevans för religion som socialt och etniskt fenomen;
- analysera religiösa fenomen med hjälp av grundläggande genusvetenskaplig metodik;
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till religioners sociala uttryck, med tydligt hänsynstagande till genusfrågor.

Förväntade studieresultat efter delkurs 4, *Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för några etablerade moralfilosofiska traditioner;
- tillämpa filosofisk analys på konkreta och aktuella moraliska problem, med särskild hänsyn tagen till relationen mellan förändringar i moraluppfattningar och samhällsförändringar;
- jämföra hur moralregler och etiska system uttrycks och rättfärdigas inom olika religiösa traditioner;
- tillämpa argumentationsanalys på teologiska och filosofiska svar på centrala livsfrågor inom religioner och icke-religiösa livsåskådningar;
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till undervisning om etik och livsfrågor i grundskolans senare år och gymnasiet, med särskild hänsyn tagen till skolans värdegrund och till livsåskådningsmässig och religiös mångfald hos elevunderlaget.

Förväntade studieresultat efter delkurs 5, *Ämnesdidaktisk uppsats*

Efter avslutad kurs ska den studerande med ett visst mått av självständighet kunna:

- formulera ett avgränsat ämnesdidaktiskt problem;
- samla in, genomlys, kritiskt granska, sammanställa och på ett struktur-, formalia- och layoutmässigt korrekt sätt skriftligen redovisa material;
- demonstrera grundläggande färdighet i att hantera modern informationsteknologi och grundläggande kännedom om vid universitetet tillgängliga resurser i detta avseende;
- muntligen presentera resultatet av arbetet inför andra.

Innehåll

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I förhållande till tidigare progressionsnivå fördjupar kursen orienteringen i olika etablerade religionsvetenskapliga perspektiv. Kursen övar förmågan att tillämpa metoder och teorier inom religionsvetenskapen däribland även filosofiska sätt att analysera religiösa fenomen. Den avslutande delkursen innefattar grundläggande träning i självständigt, vetenskapligt arbete.

Professionsbas och professionell progression

Studenten genomför under kursens gång fältstudier. Samtliga delkurser innehåller didaktiska moment där föregående termins diskussioner fördjupas, med inriktning på övergripande frågor kring värdegrund och religionsvetenskapsundervisningens förutsättningar i ett samhälle präglad av mångfald och globalisering. Författandet av en religionsdidaktiskt orienterad uppsats ska utgöra möjlighet för studenterna att utifrån erfarenheter från fältstudier och från aktuell religionsdidaktisk litteratur reflektera över religionsdidaktisk problematik av relevans för den framtida yrkesutövningen.

De delar av undervisningen som är obligatoriska anvisas av läraren.

Delkurs 1 Religiösa upplevelser och uttryck 5 högskolepoäng

I denna delkurs analyseras religiösa uttryck med betoning på konstnärliga uttryck. Frågor om hur religiösa föreställningar medieras tas upp liksom frågor om hur mediet påverkar innehållet. Delkursen fokuserar dessutom på individens religiösa erfarenhet och dess relation till historiska, biografiska och kognitiva villkor. Metoder och teorier för att analysera och förklara konstnärliga uttryck och religiösa erfarenheter berörs. Vid de ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen ska studenten tränas i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 2 Religiösa ord och institutioner 5 högskolepoäng

I denna delkurs analyseras religiösa ord, berättelser och andra muntliga och skriftliga språkliga uttryck. De institutionella villkoren för de religiösa uttrycken granskas och frågor om de religiösa experternas roll, om kanonisering, redaktionellt arbete och exkommunicering tas upp. Metoder och teorier för att analysera och förklara språkliga uttryck och religiösa institutioner presenteras. Vid de ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen ska studenten tränas i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 3 Religiösa handlingar och gemenskaper 5 högskolepoäng

Delkursen behandlar religion som rituell och kollektivt fenomen. Religiösa handlingar, ritualer, analyseras utifrån antropologiska och sociologiska teorier. Skiftande former för religiös gemenskap analyseras med hjälp av sociologiska teorier. Metoder för datainsamling som till exempel "deltagande observation" diskuteras. Delkursen berör

samtidigt frågor om genus, etnicitet och modernitet. Vid de ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen ska studenten tränas i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 4 Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor 7,5 högskolepoäng

I denna delkurs behandlas metoder för att analysera etiska resonemang, religiösa etiska system, teologisk och livsåskådningsmässig argumentation. Frågor om hur moralregler legitimeras och artikuleras symboliskt och rituellt tas upp, liksom frågor om hur moralen förhåller sig till det omgivande samhället. Delkursen hämtar exempel från världsreligionerna med tonvikt på dagens moderna samhälle. Vidare tränas studenterna i att analysera framförallt nutida systematiska teologiska och filosofiska livsåskådningsformuleringar, med särskilt fokus på hur grundläggande existentiella livsfrågor behandlas.

Vid de ämnesdidaktiska seminarierna tränas studenten i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till delkursens övergripande temata. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Särskild uppmärksamhet ägnas kritisk reflektion kring undervisning om etik och livsfrågor i en skola präglad av livsåskådningsmässig och religiös mångfald, speciellt i beaktande av skolans värdegrund och dess ideologiska förutsättningar. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 5 Ämnesdidaktisk uppsats 7,5 högskolepoäng

Delkursen innehåller träning under handledning i kritisk och analytisk läsning, i att formulera ett ämnesdidaktiskt problem, i att söka relevant litteratur inom området, samt i att författa en uppsats. I delkursen ingår också att muntligen inför andra presentera resultatet av arbetet. Deltagande i grupphandledningstillfällen är obligatoriskt.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, gruppövningar och studiebesök. Ämnesdidaktiken behandlas och examineras i seminarieform. Det självständiga didaktiska arbetet genomförs under handledning, enskilt och i grupp.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För väl godkänt på hela kursen krävs väl godkänt på minst 22,5 hp.

Examinationsformer

Delkurs 1 examineras genom:

- Salstentamen eller hemtentamen
- Deltagande i seminarier
- Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts.

Delkurs 2 examineras genom

- Salstentamen eller hemtentamen
- Deltagande vid seminarier
- Interpretationsuppgift
- Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts.

Delkurs 3 examineras genom

- Salstentamen eller hemtentamen
- Deltagande vid seminarier
- Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts

Delkurs 4 examineras genom

- Salstentamen eller hemtentamen
  - Deltagande vid seminarier
  - Problemorienterad inlämningsuppgift
  - Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform.
- Inläggen betygsätts

Delkurs 5 examineras genom

- En uppsats
- En muntlig presentation av resultatet av arbetet

För samtliga delkurser gäller att frånvaro från seminarier måste kompletteras skriftligt.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella insitutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Didaktisk litteratur för samtliga delkurser

Jackson, Robert, *Rethinking religious education and plurality: issues in diversity and pedagogy*, RoutledgeFalmer, senaste upplagan.

Kamali, Masod. *Utbildningens dilemma: demokratiska ideal och andrafierande praxis*, Fritze, Stockholm, senaste upplagan. (fulltext på www.regeringen.se/content/1/c6/06/17/98/1fb66fa9.pdf)

Roos, Lena & Berglund, Jenny *Your heritage and mine. Teaching in a multi-religious classroom*. Swedish Science Press, 180s, senaste upplagan.

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Religiösa upplevelser och uttryck 5 hp

Geels, Antoon & Wikström, Owe *Den religiösa människan. Psykologiska perspektiv. En introduktion till religionspsykologin*, Natur & Kultur (i urval 250 s). Senaste upplagan.

Hammer, Olov & Sørensen, Jesper *Religion i människors medvetanden och samhällen*, Studentlitteratur. Senaste upplagan (i urval 80s).

Morgan, David *The sacred gaze: religious visual culture in theory and practice* University of California Press. 318s. Senaste upplagan.

Artiklar och stencilmaterial, ca 100s.

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Religiösa ord och institutioner 5 hp

Cook, Michael *The Koran. A very short introduction*. 176 s. Senaste upplagan

Gilhus, Ingvald Saelid & Mikaelsson, Lisbeth *Nya perspektiv på religion*. Natur & Kultur. Senaste upplagan (I urval ca 185 s.)

Hayes, John & Holladay, Carl *Biblical Exegesis. A beginner's handbook*. Westminster John Knox Press. 236 s. Senaste upplagan.

Riches, John . *The Bible. A very short introduction*. Oxford Univ. Press. 160 s. Senaste upplagan.

Relevanta utdrag ur religiösa urkunder anvisas av lärare, bland annat ur Internet Sacred Text Archive (www.sacred-texts.com/). Ca 100 s.

Litteraturförteckning Delkurs 3 - Religiösa handlingar och gemenskaper 5 hp

Furseth, Inger & Pål Repstad *Religions sociologi*. Liber. 308 s. Senaste upplagan.

Gilhus, Ingvald Saelid & Mikaelsson, Lisbeth *Nya perspektiv på religion*. Natur & Kultur. Senaste upplagan (i urval ca 60s).

Hammer, Olov & Sørensen, Jesper *Religion i människors medvetanden och i samhällen*, Studentlitteratur. Senaste upplagan (i urval 50s).

Sky, Jeanette *Genus och religion*. Natur och kultur. 213s. Senaste upplagan.

Artiklar och stencilmaterial
ca 100 s.

Litteraturförteckning Delkurs 4 - Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor 7,5 hp

Anderberg, Thomas *Guds moral. En essä om lidandets och ondskans problem*. Nya Doxa. 143 s. Senaste upplagan.

Baggini, Julian *What's it all about?: Philosophy and the meaning of life*. Granta, 215 s. Senaste upplagan

Berkhof, Hendrikus *Introduction to the Study of Dogmatics*. Eerdmans, 114 s. Senaste upplagan.

Bråkenhielm, Carl Reinhold *Verklighetsbilder*. Nya Doxa. Senaste upplagan (i urval ca 200 s)

Jonsson, Ulf (2008) *Med tanke på Gud: en introduktion till religionsfilosofin*. 2., omarb. uppl. Skellefteå: Artos

Morgan, Peggy. *Ethical issues in six religious traditions*. Edinburg University Press. Senaste upplagan (i urval ca 200 s).

Rachels, James & Rachels, Stuart (2010) *Rätt och fel: introduktion till moralfilosofi*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Artiklar och stencilmaterial

Litteraturförteckning Delkurs 5 - Ämnesdidaktisk uppsats 7,5 hp

Rekommenderad litteratur

Rienecker, Lotte & Stray Jørgensen, Peter, *Att skriva en bra uppsats*. Liber. 416s. Senaste upplagan.

Svenska skrivregler (utgivna av Svenska språknämnden). Liber. 220 s. Senaste upplagan.